Ўзбекистон Республикаси
Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги
Ўрта махсус, касб-ҳунар таълими маркази

Ўзбекистон-Швейцария "Ўзбекистонда касбий кўникмаларни ривожлантириш" IV-фаза лойиҳаси

Самарқанд вилоят ҳокимлиги ўрта махсус, касб-ҳунар таълими бошқармаси

Тошкент ахборот технологиялари университети Самарқанд филиали

Мирзо Улуғбек номидаги Самарқанд давлат архитектура-қурилиш институти

Самарқанд компьютер технологиялари ва гидромелиорация коллежи

"КАСБ-ҲУНАР КОЛЛЕЖЛАРИДА ТАЪЛИМ ЖАРАЁНИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ МУАММОЛАРИ" МАВЗУСИДАГИ II-РЕСПУБЛИКА ИЛМИЙ-АМАЛИЙ КОНФЕРЕНЦИЯСИ МАТЕРИАЛЛАРИ

(2017 йил 28-29 апрел)

(I-қисм)

Самарқанд - 2017

«Билимга чанқоқ, истеъдодли ёшларни Ватанга фидойи инсонлар қилиб тарбиялаш муқаддас вазифадир».

И.КАРИМОВ

Бош муҳаррир: Ғ.Ш.Шомирзаев
Нашр учун масъул: А.К.Исломов

Ташкилий қўмита

1. Ғ.Ш.Шомирзаев - раис
2. А.Н.Гадаев - ҳамраис
3. А.К.Исломов – раис ўринбосари
4. Н.К.Мамадиёров – аъзо
5. А.Р.Каримов – аъзо
6. Ю.Ў.Нурбоев – аъзо
7. Р.Ўроқов – аъзо
8. М.Ш.Зохидова – аъзо
9. Т.Маматқулов – аъзо
10. Қ.Р.Мирзақобилов – аъзо
11. А.А.Болтаев – аъзо
12. А.Р.Элибоев – аъзо
13. У.Собиров – аъзо
14. М.М.Турсунов – аъзо
15. Н.Хўжамуродова – аъзо
16. У.А.Хушвақтов – аъзо
17. Т.Б.Аюпов – аъзо

Мақолалар муаллифлар таҳририда босилмоқда. Уларда келтирилган рақамлар, фактлар, хулоса ва тавсияларга муаллифлар масъул. Уларнинг айрим фикрлари ташкилий гурух қарашларига тўғри келмаслиги мумкин.

© Самарқанд компьютер технологиялари ва гидромелиорация коллежи, 2017

67.Сифатли таълим барқарор тараққиёт гарови. К.Мирзокобилов, О.Исмоилов.....147
68. "Чақирувга қадар бошлангич тайёргарлик" фани раҳбари меъёрий ҳужжатларининг юритилиши тўғрисида. Ш.А.Мавлянов.....150
69.Гурух ўқув машғулоти журналларини тўғри расмийлаштириш тартиби ва баҳолаш мезон ва кўрсатгичлари.С.Исмоилов.....152
70.Моделирующие ситуации в развитии коммуникативной речи учащихся. З.Турсунқулова 156
71. Адабиёт дарсларини ташкил этишда ўйин технологияси. С.Холматова 159
72. Вояга етмаган фарзанд тарбиясида ота-она ва ўқитувчининг ўрни. Д.Тангатарова, С.Холматова.....163
73. Фаоллик ўзлаштириш асоси. Ш.Ходиев, Н.Яхьяева.....165
74. Ўсмирлик даври психологияси. Д.Саттарова.....167
75.Фойдаланувчиларни биометрик идентификатциялаш ва аутентификациялаш. М.Ҳ.Эшмуродов, Х.Э.Хошимова 168
76. Замонавий педагогик технологиялар асосида ўқув фаолиятини ташкил этиш. К.Ш.Абраев.....171
77. "Сув ресурсларидан фойдаланиш ва уларни мухофаза қилиш" мавзусини ўқитишдаги педагогик технологиялар. П.А.Нурматов, Б.М.Норқулов, М.Турсунов.....173
78. Бозор иқтисодиётида махсулотларни текширишда инновацион технологияларининг ўрни. К.М.Шаимов.....175
79. Интерфаол усуллар – ўзаро талаба ва ўқитувчи фаоллигига асосланган таълим тарбия усулларидир. А.Ш. Усмонов 177
80.Мутахассислик фанларини ўкитишда AMTASIA STUDIO дастурнинг аҳамиятлари. С.Н. Джумаев.....179
81. Таълимни ривожлантиришда инновациянинг ўрни. А.С.Норқулов, М.И.Норқулова.....181
82. Малакали кадрлар тайёрлашда тренажёрли технологияларнинг ўрни. Д.А. Шодмонов.....183
83. Талабалар эркин фикрлаш ва олган билимларини мустахкамлаш - бугуннинг давр талаби. А.А.Умаров.....186
84. Ахборот коммуникация технологиялари воситаларида таълим жараёнини ташкил этишнинг афзаликлари. З.Рўзиева, Н.Зиёдуллаев .188
85. Имконияти чекланган ўқувчилар учун масофали ўкитишни жорий қилишнинг назарий ва методик таъминоти.Ф.Х. Холиярова 191
86. Компьютерли таълимнинг дедактик воситалари. А.Дониёров.....194
87.Хизмат кўрсатиш соҳасини ривожлантиришда ахборот тизимларининг аҳамияти. С.Назаров.....196
88. Особенности методов взаимодействия обучающихся с электронным образовательным ресурсом. У.И.Муртазаева 199
89. Преимущества и риски непрерывного образования в современном обществе.Н.А.Ғаниева.....202
90. Проблемы управления сети в режиме реального времени.

жараёнида барча шаклларни Paint муҳаррири ёрдамида кайта ишлаш – уларнинг кўринишини ҳосил қилиш, ўзгартириш, безаш мумкин. Бу билан экранда тасвирланадиган шаклларнинг эстетик жиҳатдан жозибадорлигига эришилади.

III. Word матн муҳаррири ҳужжатларни яратиш, сақлаш, ўзгартириш, безаш каби катор вазифаларни бажариш учун ишлатилади. Бу муҳаррир ёрдамида ПДВдаги барча маълумотларни таҳрир қилиш мумкин.

IV. Excel дастури электрон жадвалларни тайёрлаш ва уларга ишлов бериш учун хизмат қилади. Электрон жадвалдан ПДВдаги хисоблаш билан боғлик масалаларни ҳал қилишда, турли кийматларга кўра диаграммаларни ҳосил қилишда кенг фойдаланилади.

V. Power Point дастури матн, расм, чизма, графиклар, эффектлари, овозли видеолавҳа ва бошкалардан ташкил топган ларни яратиш ва уларни намойиш қилишга мўлжалланган.

Power Point дастури ёрдамидаПДВ таркибидаги намойиш қилинадиган жараёнларни тез ва осон моделлаштириш мумкинки, улар асосида ҳосил қилинадиган тақдимотларни яратиладиган педагогик дастур таркибига киритиш мумкин.

ПДВларни яратишда фойдаланиш мумкин бўлган жуда кўп дастур воситалари мавжудки, уларнинг имкониятлари таълим самадорлигини оширишда ўз самарасини бериши шубҳасиз. Булар қаторига Macromedia DreamWeaver, Microsoft FrontPage, HTML муҳаррирлари ва Adobe Photoshop, CorelDraw, Macromedia Flash кабиларни мисол қилиб кўрсатиш мумкин.

ПДВлардан таълим жараёнида фойдаланиб самарадорликка эришиш уларнинг турли талабларга кай даражада жавоб беришига ҳам боғлик.

ХИЗМАТ КЎРСАТИШ СОҲАСИНИ РИВОЖЛАНТИРИШДА АХБОРОТ ТИЗИМЛАРИНИНГ АҲАМИЯТИ

Назаров С.Н.-*Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси 2-босқич тингловчиси*

Барчамизга маълумки, бугунги кунда ҳаётимизни ахборот-коммуникация технологиялари (АКТ)сиз тасаввур қилиб бўлмайди. АКТ кириб бормаган соҳанинг деярли ўзи йўқ ҳисоби.

Ўзбекистон Республикаси биринчи Президенти Ислом Каримов 2016 йил 15 январда бўлиб ўтган Вазирлар Маҳкамаси маърузасида АКТ бўйича куйдаги фикрларни билдириб ўтган эдилар [1]: «... Бугунги шароитда, Интернет ва электроника даврида **иктисодиёт тармокларида замонавий ахборот-коммуникация технологияларини кенг жорий этиш, «Электрон хукумат» тизими фаолиятини янада ривожлантириш** устувор ахамиятга эгадир.»

Биринчи Президентимиз маърузаларидан келиб чиккан холда шуни айтиш мумкинки, АКТни кенг жорий килиш куйидаги имкониятларга олиб келади (1-расм).

1-расм. АКТни жорий килиш.

Кўриниб турибдики, АКТни жорий этиш пировард натижада аҳоли турмуш тарзини тарзини яхшилашга олиб келади. Бунинг замирида эса албатта аҳолига хизмат кўрсатиш соҳаси ётади.

Президентимиз Ш.Мирзиёев айтганларидек, «...Бугун мамлакатимизнинг барқарор ривожланиш йўлида изчил илгарилаб боришини таҳлил қилар эканмиз, ўтган йили принципиал муҳим ислоҳотларни амалга ошириш бўйича қатъий қадамлар қўйилди, деб айтишга барча асосларимиз бор. Бу ислоҳотларнинг асосий мақсади – аҳоли учун муносиб ҳаёт даражаси ва сифатини таъминлашдир....» [2].

Ҳозирги вақтда Самарқанд вилояти аҳолиси учун биргина алоқа ва телекоммуникация соҳасида олиб борилаётган хизматларни оладиган бўлсак, бу хизматлар сони йилдан йилга ошиб бормоқда. Вилоятда қуйидаги ташкилотлар томонидан телекоммуникация хизматлари кўрсатилиб келинмоқда [3]:

- «Ўзбектелеком» АК Самарқанд филиали;
- «ЎзИ Самарқанд» филиали;
- 5 та мобил алоқа операторлари (Uzmobile, UMS, Beeline, Ucell ва Pertium mobile);
- 7 та провайдер (BUZTON, SHARQ TELEKOM, ARS INFORM, Super i-Max, East Telecom, AllNet ва «Компьютерлаштириш маркази» ДУК) лар томонидан кўрсатиб келинмоқда.

Вилоятда умумий сиғими 137 минг рақамга тенг 124 та телефон станциялари мавжуд бўлиб, улар 100 фоизга рақамлаштирилган. Улар оркали 117 минг фойдаланувчиларга замонавий алоқа хизматлари кўрсатиб келинмоқда.

Вилоят аҳолисига интернет хизматларини кўрсатувчи кенг полосали қурилмаларнинг сиғими 40 минг портга етказилди. Бу билан 35 мингта абонентга хизмат кўрсатилмоқда. Бу щтган йилдагига нисбатан 25% га кўп. IP-TV хизматидан 4000 га якин мижозлар фойдаланмоқда.

2016 йилда вилоят бўйича 94 км масофада оптик толали алоқа кабелларини ётқизиш ишлари амалга оширилиб, вилоят бўйича оптик толали алоқа линияларининг узунлиги 1 690 кмга етказилди.

Тармоқ ўтказувчанлик даражаси магистрал тармоқда 40 Гбит/с дан 100 Гбит/с гача, вилоят марказигача 10 Гбит/с дан 40 Гбит/с гача, ҳар бир туман марказларигача эса 1 Гбит/с дан 10 Гбит/с гача етказилди.

Мобил алока операторлар томонидан вилоят ҳудудида 57 та 2G, 88 та 3G, 32 та 4G объектлари қурилди ва ишга туширилди. Шу кунга қадар ўрнатилган база станцияларнинг умумий сони 1 358 тага етказилди ва фойдаланувчилар сони 1,934 млн нафарни ташкил қилмоқда.

Бугунги кунга қадар вилоятнинг Чўпон-Ота объектига 2 та, Каттақўрғон объектига ва Нуробод объектига 1 тадан рақамли телеузаткичлар ўрнатилиб, Самарқанд вилояти аҳолисининг рақамли телевидения билан қамрови 92 фоиздан ортиқни ташкил этди. 2017 йил якунига қадар рақамли телевидения камров ҳудудини 100 фоизга етказиш режалаштирилган.

Бундан ташқари вилоят аҳолиси билан тўғридан-тўғри мулоқот қилиш имконияти янгитдан кўриб чиқилиб ҳамда аҳолининг таклиф ва шикоятларини янада яқиндан ўрганиб чиқиш мақсадида, Ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлиги Самарқанд вилояти ҳудудий бошқармаси бошлиғи томонидан 2017 йилнинг ҳар ойида 3 мартадан сайёр қабуллар ташкил этилиб келинмоқда.

Аҳоли учун АКТдан фойдаланган ҳолда хизматлар сифатини ошириш борасида ишлар ҳам амалга ошириб келинмоқда. Жумладан, Самарқанд шаҳрида телекоммуникация хизматларини кўрсатиб келаётган «ЎзИ» Қўшма корхонаси бош директорининг виртуал қабулхонаси (www.m.spuzi.uz) ишга туширилиб, абонентлар учун масофадан туриб мурожаат қилиш ва таклифлар юбориш имконияти яратилди.

Вилоятг АКТ ривожлантириш ҳолатини баҳолаш рейтингида 2016 йил натижалари бўйича Республикада (150 тадан ортиқ давлат органлари ичида) 12-ўринни эгаллаган бўлса, маҳаллий ҳокимият органлари бўйича эса 3-ўринни эгаллади. Бу ҳам аҳолига АКТдан фойдаланган ҳолда хизмат кўрсатиш сифати ошиб бораётганлигидан далолат бермоқда.

Шунингдек, аҳолига хизматлар сонини ошириш борасида ҳам кенг кўламли ишлар амалга оширилди. Жумладан:

- вилоятдаги 2 та касб-ҳунар коллежларида «СКУД» тизими жорий этилиб, СКУД тизимидан фойдаланаётган касб-ҳунар коллежлари ва лицейлар 27 тани ташкил этмоқда. Бу орқали эса талабаларни автоматик тарзда назорат қилиш йўлга қуйилди;

- вилоят ҳокимлигининг расмий веб-сайти орқали кўрсатилаётган 11 та **интерактив давлат хизматларининг** регламентлари ишлаб чиқилди, тасдиқланди ва веб-сайтга жойлаштирилди;

- вилоят ҳокимлигининг расмий веб-сайти орқали кўрсатилаётган 2 та асосий интерактив давлат хизматлари Ягона интерактив давлат хизматлари порталига (my.gov.uz) интеграция қилиниб, портал орқали кўрсатилаётган интерактив давлат хизматлар сони 16 тага етказилди;

- вилоят хокимлигининг расмий веб-сайти оркали қўшимча 4 та интерактив давлат хизматларини кўрсатилиши йўлга қўйилди ва веб-сайт оркали кўрсатилаётган **хизматлар** сони 22 тадан 26 тага етказилишди;

Бундан ташқари 16 та шаҳар ва туман хокимликларининг расмий веб-сайтлари қайтатдан белгиланган талабларга мувофиқ янгитдан яратилиб ва фойдаланувчилар учун алоҳида қулайликлар яратилмоқда. Ҳозирда уларнинг ҳар бирида камида **4 тадан интерактив хизматларни жорий этиш** борасида ишлар олиб борилмоқда.

Бу қилинаётган ишлар, яъни хизмат кўрсатишлар замирида аҳоли манфаати ётибди. Бунда албатта давлат идораларининг ўрни катта. Президентимиз таъкидлаганларидек, «Халк давлат идораларига эмас, давлат идоралари халкимизга хизмат қилиши керак»[4].

Фойдаланилган адабиётлар

1.Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг мамлакатимизни 2015 йилда ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш якунлари ва 2016 йилга мўлжалланган иқтисодий дастурнинг энг муҳим устувор йўналишларига бағишланган «Бош мақсадимиз – мавжуд қийинчиликларга қарамасдан, олиб бораётган ислоҳотларни, иқтисодиётимизда таркибий ўзгаришларни изчил давом эттириш, хусусий мулкчилик, кичик бизнес ва тадбиркорликка янада кенг йўл очиб бериш ҳисобидан олдинга юришдир» мавзусидаги Вазирлар Маҳкамаси мажлисидаги маърузаси. 2016 йил 15 январ. uza.uz.

2.Мирзиёев Ш.М. Танқидий таҳлил, қатъий тартиб-интизом ва шахсий жавобгарлик - ҳар бир раҳбар фаолиятининг кундалик қоидаси бўлиши керак. Мамлакатимизни 2016 йилда ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг асосий якунлари ва 2017 йилга мўлжалланган иқтисодий дастурнинг энг муҳим устувор йўналишларига бағишланган Вазирлар Маҳкамасининг кенгайтирилган мажлисидаги маъруза, 2017 йил 14 январь. – Тошкент «Ўзбекистон», 2017. - 104 б.

3. «Ўзбектелеком» АК Самарқанд филиали материаллари асосида.

4.Қонун устуворлиги ва инсон манфаатларини таъминлаш – юрт тараққиёти ва халқ фаровонлигининг гарови. Ўзбекистон Республикасининг сайланган Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганининг 24 йиллигига бағишланган тантанали маросимдаги маърузаси. 2017 йил 7 декабр. uza.uz.

ОСОБЕННОСТИ МЕТОДОВ ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ ОБУЧАЮЩИХСЯ С ЭЛЕКТРОННЫМ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫМ РЕСУРСОМ

Муртазаева У.И. *- Самаркандский филиал ТУИТ*

Происходящие в нашем обществе изменения создали предпосылки для обновления образования, связанного с переходом к информационному